

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců Mgr. Věry Pazderové, LL.M., M.A., a JUDr. Davida Krysky, Ph.D., ve věci

žalobce: **T. G.**, nar. X
státní příslušnost Mongolsko
bytem X
zastoupen advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 25, Praha 1

proti

žalovanému: **Městský úřad Brandýs nad Labem-Stará Boleslav**
sídlem Masarykovo náměstí 1/6, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
zastoupen advokátem JUDr. Jiřím Brožem, LL.M.
sídlem Vinohradská 2828/151, Praha 3

o **žalobě na ochranu proti nečinnosti** žalovaného v řízení vedeném pod sp. zn. MÚBNLSB-OD-4473/2023-RAPTE,

takto:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Příkazem ze dne 27. 2. 2023, č. j. MÚBNLSB-OD-30781/2023-RAPTE, žalovaný uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 7 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů pro porušení § 4 písm. c) téhož zákona, kterého se žalobce dopustil tím, že dne 28. 1. 2023 v 9:12 na 5. km dálnice D8 ve směru jízdy na Ústí nad Labem při řízení nákladní soupravy nerespektoval dopravní značku B 22a (zákaz předjíždění pro nákladní automobily) a v levém jízdním pruhu předjížděl jiná motorová vozidla. Za tento přestupek žalovaný uložil žalobci pokutu ve výši 5 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 6 měsíců. Příkaz byl žalobci doručen dne 7. 3. 2023. Žalobce následně dne 27. 3. 2023 uhradil uloženou pokutu.
2. Dne 31. 3. 2023 se na žalovaného obrátila Policie České republiky, Územní odbor Olomouc, se žádostí o zaslání příkazu s doložkou právní moci, neboť byl žalobce dne 29. 3. 2023 účastníkem dopravní nehody. Žalobce byl poté odsouzen trestním příkazem Okresního soudu v Olomouci ze dne 15. 5. 2023, č. j. 5 T 79/2023-56, pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí (nerespektování zákazu řízení) podle § 337 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
3. Dne 6. 12. 2023 podal žalobce proti příkazu žalovaného odpor. Sdělením ze dne 11. 12. 2023 žalovaný vyrozuměl žalobce o marném uplynutí lhůty pro podání odporu a o nabytí právní moci příkazu dne 16. 3. 2023. Upozornil jej také na možnost podat žádost o přezkumné řízení.

II. Obsah žaloby

4. Žalobce se žalobou podle § 79 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného, kterou spatřuje v tom, že řízení o přestupku, jehož se měl dopustit, nebylo dosud ukončeno, přestože podal včasný odpor a zákonná lhůta pro vydání rozhodnutí již uplynula. K podmínkám řízení dodává, že již bezvýsledně vyčerpal prostředky ochrany proti nečinnosti v rámci veřejné správy, neboť dne 18. 1. 2024 podal u Krajského úřadu Středočeského kraje (dále jen „krajský úřad“) návrh na opatření proti nečinnosti podle § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, krajský úřad však neprovedl opatření proti nečinnosti, ani neučinil žádné jiné kroky.
5. Včasnost odporu žalobce dovozuje ze skutečnosti, že příkaz ze dne 27. 2. 2023 byl vyhotoven pouze v českém jazyce a nebyl přeložen do žádného jazyka, kterému žalobce rozumí, a proto nemohlo dojít k počátku běhu lhůty k podání odporu a příkaz nemohl dosud nabýt právní moci. Žalobce je proto přesvědčen, že odpor, který podal dne 6. 12. 2023, nemohl být opožděný.
6. Ke skutkovým okolnostem žalobce doplnil, že příkaz mu byl doručen dne 7. 3. 2023. Protože mu neporozuměl, ukázal jej překladatelce společnosti, pro kterou tehdy pracoval. Ta si jej však nepřčetla celý a obeznámila žalobce pouze s povinností zaplatit pokutu (tuto skutečnost potvrdila v rámci podání vysvětlení v trestním řízení). Žalobce pokutu uhradil,

nevěděl však, že mu je uložen zákaz řízení motorových vozidel (to se dozvěděl, až ve chvíli, kdy se stal účastníkem drobné dopravní nehody), stejně jako nevěděl, že má možnost podat opravný prostředek ve formě odporu. Na okraj žalobce uvedl, že ani trestní příkaz, jímž byl odsouzen za maření výkonu rozhodnutí, mu nebyl soudně přeložen, proti čemuž se brání v jiném řízení. V důsledku trestního odsouzení pak nebyla žalobci prodloužena zaměstnanecká karta, i proti tomu se brání žalobou v jiném řízení.

7. Žalovaný podle žalobce porušil jeho právo na spravedlivý proces, které garantuje čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), a to minimálně dvakrát: (1) žalobce nebyl v jemu známém jazyce poučen o povaze a důvodu obvinění (přičemž v případech, kdy je příkaz prvním úkonem v řízení, je obviněný jeho prostřednictvím informován i o povaze a důvodu obvinění) a (2) v řízení mu nebyl umožněn bezplatný přístup ke službám tlumočnicka. Z tohoto důvodu nemohl účinně uplatnit svá procesní práva.
8. Žalobce nebyl ve správním řízení zastoupen a v žádné fázi řízení nebylo zjišťováno, zda rozumí českému jazyku. Již z žalobcova jména a skutečnosti, že svou totožnost prokázal předložením tzv. zaměstnanecké karty, přitom žalovaný měl a mohl alespoň předpokládat, že obviněný nehovoří českým jazykem. Nabízela se přitom možnost zahájit přestupkové řízení doručením usnesení a nařídít jednání ve smyslu § 80 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dál jen „přestupkový zákon“), aby byl zjištěn stav věci. Základní zásady správního řízení ukládají povinnost ochraňovat práva a oprávněné zájmy všech osob, které na správním řízení participují. Využití institutu příkazu ve vztahu k cizinci, a to navíc občanu Mongolska, které je naší kultuře i jazyku vzdálené, se jeví jako nevhodné.
9. Podle žalobce je třeba zohlednit, že přestupkové právo České republiky má podle dlouhodobé a konstantní judikatury Evropského soudu pro lidská práva i vnitrostátních soudů zcela jednoznačně povahu trestního řízení ve smyslu čl. 6 Úmluvy. Osoby obviněné z přestupku mají zásadně shodná práva jako osoby obviněné z trestného činu a záruky, které plynou z čl. 6 Úmluvy, pak bez dalšího dopadají i na přestupková řízení. K tomu žalobce citoval odbornou literaturu a rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 27. 10. 2004, č. j. 6 A 126/2002-27.
10. Vzhledem k požadavkům čl. 6 Úmluvy není v nynější věci aplikovatelný § 16 odst. 3 správního řádu, který zakládá právo na tlumočnicka, kterého si účastník obstará na vlastní náklady (k tomu žalobce odkazuje na odbornou literaturu). Z důvodu absence právní úpravy práva na pomoc tlumočnicka v oblasti správního práva, která by byla souladná s čl. 6 Úmluvy, je podle žalobce nutné užít analogii s trestním právem, zejména pak § 28 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších (dále jen „trestní řád“), z něž plyne, že za podmínek uvedených v odstavci 1 zmíněného ustanovení je třeba obviněnému písemně přeložit mimo jiné usnesení o zahájení trestního stíhání, návrh na potrestání, rozsudek a trestní příkaz. Jestliže je s doručením trestního příkazu spojen počátek běhu lhůtu a je třeba pořídit písemný překlad takového rozhodnutí, považuje se rozhodnutí za doručené až doručením písemného překladu.
11. K výkladu § 28 trestního řádu pak žalobce cituje ze stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2019, sp. zn. Pl. ÚS-st 49/19, podle kterého orgány činné v trestním řízení porušují právo obviněného na spravedlivý proces, spojují-li právní účinky s trestním příkazem, který bylo třeba za podmínek trestního řádu přeložit do cizího jazyka, aniž by byl úřední překlad

trestního příkazu obviněnému doručen. Nepřetlumočený a nepřeložený trestní příkaz nelze považovat za řádně doručený, a proto nemůže nabýt právní moci. V případě, že dojde k takovému jinému zásahu a je namítán v ústavní stížnosti, Ústavní soud zakáže orgánu činnému v trestním řízení, aby v tomto zásahu pokračoval, což pro soud, který trestní příkaz vydal, znamená povinnost řádně doručit úřední překlad trestního příkazu.

12. Žalobce proto navrhl, aby soud uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí ve věci sp. zn. MÚBNLSB-OD-4473/2023-RAPTE do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný nesouhlasí s tvrzením, podle kterého je nečinný. Žalobce v žalobě neupřesnil, jaké rozhodnutí požaduje vydat. Příkaz ze dne 27. 2. 2023 byl žalobci doručen dne 7. 3. 2023 a dne 16. 3. 2023 nabyl právní moci. Pokuta byla uhrazena dne 27. 3. 2023. Žalovaný postupoval v souladu s § 90 přestupkového zákona a rozhodl příkazem. Žalobce byl v příkazu řádně poučen o právu podat odpor ve lhůtě 8 dnů ode dne oznámení příkazu s tím, že podáním odporu se příkaz ruší a řízení pokračuje. Tuto možnost však žalobce nevyužil, a příkaz tedy nabyl právní moci. Tímto bylo správní řízení ukončeno.
14. V žalobě žalobce nezpochybňuje doručení příkazu jako takového, ale pouze namítá, že příkaz nebyl doručen v jazyce, kterému rozumí. Žalobcem citovaná judikatura Ústavního soudu se pro daný případ vůbec neuplatní. Týká se totiž trestního příkazu, vydaného v trestním řízení vedeném podle trestního řádu. Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, na který žalobce odkazuje, je z roku 1998. Od té doby byla evropská legislativa sjednocena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, která vyřešila i právo na tlumočení a překlad v přestupkovém řízení. V bodu 16 odůvodnění přitom výslovně uvádí: „*V některých členských státech má pravomoc ukládat sankce za poměrně méně závažné přestupky jiný příslušný orgán než soud s příslušností v trestních věcech. Tak tomu může být například ve vztahu k dopravním přestupkům, které jsou páčány ve větší míře a které lze zjistit při dopravní kontrole. V takových případech by nebylo přiměřené požadovat, aby příslušný orgán zajišťoval veškerá práva podle této směrnice.*“
15. Podle žalovaného nemohlo být porušeno ani právo účastníka řízení na tlumočníka, neboť žalobce neprohlásil, že neovládá jazyk, kterým se vede jednání a tato skutečnost nevyplývala ani z obsahu správního spisu.
16. Dále žalovaný dodal, že pokud byl žalobce trestním soudem shledán vinným, musel se přitom trestní soud zabývat i správností příkazu, neboť bez řádného, pravomocného příkazu nemohl být žalobce trestně odsouzen. V této souvislosti pak navrhuje, aby si soud vyžádal trestní spis ve věci odsouzení žalobce za maření výkonu úředního rozhodnutí. Žalovaný přitom vychází pouze z tvrzení samotného žalobce, z nichž mimo jiné vyplývá, že v trestním řízení podala vysvětlení paní B., která vypovídala ohledně překladu příkazu. Nejednalo se tedy o případ, kdy by se žalobce v trestním řízení aktivně nebránil. Trestní soud přihlédl ke všem skutečnostem, vyhodnotil všechny důkazy a žalobce následně shledal vinným. Musel se přitom zabývat i správností příkazu, neboť bez pravomocně uloženého příkazu ukládajícího zákaz řízení, by žalobce nemohl být odsouzen.
17. Navíc žalobce musel být s příkazem znovu obeznámen tehdy, když mu Policie ČR dne 29. 3. 2023 po spáchání dopravní nehody sdělila, že má uložen zákaz řízení. Následně pak byl s příkazem znovu seznámen v rámci trestního řízení ukončeného trestním příkazem

Okresního soudu v Olomouci ze dne 15. 5. 2023. I přes tyto skutečnosti podal žalobce odpor až dne 6. 12. 2023, a to prostřednictvím svého zástupce, kterému žalovaný dne 11. 12. 2023 sdělil, že odpor nebyl včasný, a upozornil jej na možnost požádat o přezkumné řízení. Žalobce měl tedy dostatek času a možností věc řešit, a neměl naopak čekat až na okamžik, kdy mu v důsledku trestního odsouzení nebyla prodloužena zaměstnanecké karta.

18. Na základě výše uvedených skutečností je žalovaný přesvědčen, že po celou dobu postupoval v souladu se zákonem. Rozhodnutí, které měl v řízení vydat, vydal a řádně doručil. Řízení bylo pravomocně skončeno a tvrzení, že žalobce nemohl uplatnit svá procesní práva, neboť neporozuměl poučení v příkazu, je pouze účelové.

IV. Replika žalobce a duplika žalovaného

19. Žalobce v replice zdůraznil, že zásadním způsobem nesouhlasí s vyjádřením žalovaného. Závěr, že žalobcem odkazovanou judikaturu nelze v nynější věci uplatnit, je chybný. Tato možnost vychází naopak přímo z článku 6 Úmluvy, stejně jako princip analogie trestního práva, který je při rozhodování o přestupcích používán zcela běžně. Vzhledem k tomu, že se české přestupkové právo i správní právo obecně vyznačují nedostatečnou úpravou práva na tlumočení, a vzhledem k tomu, že Úmluva Českou republiku zavazuje toto právo garantovat, je zcela namístě použít analogii práva – tedy procesních ustanovení obsažených v trestním řádu.
20. Tvrzení žalovaného, že práva obsažená v čl. 6 Úmluvy již není třeba v přestupkovém řízení garantovat s ohledem na směrnici 2010/64/EU, je zjevně nesprávné. Daná směrnice pouze deklaruje, že určitá omezení nemusí být v rozporu s touto směrnicí, nejsou-li všechna práva podle směrnice garantována v řízení o méně závažnějších deliktech. Rozhodně však členským státům neukládá tato práva v přestupkových řízeních eliminovat a provedení tohoto ustanovení ponechává na jejich uvážení. Závazek vyplývající z čl. 6 Úmluvy přitom nemůže modifikovat.
21. Navíc, i kdyby zákonodárce zakotvil ustanovení, které výslovně připouští možnost vést přestupkové řízení vůči obviněnému cizinci i bez přístupu k tlumočnickým službám, toto ustanovení by bylo protiústavní, neboť Úmluva je ratifikovanou mezinárodní smlouvou o lidských právech, která je součástí ústavního pořádku, a poskytuje tak obviněnému v trestním (přestupkovém) řízení větší ochranu, nežli stanoví směrnice 2010/64/EU. Dále žalovaný zcela pomíjí skutečnost, že směrnice je pouze harmonizačním aktem Evropské unie, který je třeba implementovat do vnitrostátního právního řádu pouze tehdy, je-li to nutné k dosažení cílů, které směrnice stanoví. Podle informací o transpozici směrnice jednotlivými členskými státy Česká republika nepřijala žádný právní předpis v oblasti přestupkového práva ani dopravního práva, kterým by směrnicí prováděla.
22. Dále žalobce zpochybňuje závěr žalovaného, že „*trestní soud se přitom musel zabývat i správností příkazu*“. V trestním soudnictví není možné přezkoumávat správnost ani jiné náležitosti a aspekty rozhodnutí orgánů veřejné správy. Otázku, zdali přestupkové řízení probíhalo řádně, nemůže soud v trestním řízení řešit samostatně, a to s ohledem na § 9 odst. 1 trestního řádu. Byl to přitom právě žalovaný, kdo příkaz soudu v trestním řízení zaslal s chybnou informací, že jde o příkaz pravomocný, a kdo jej rovněž počal vykonávat zejména zařazením žalobce do evidence osob, které mají uložen zákaz řízení.
23. K tvrzení, že neprohlásil, že neovládá jazyk, žalobce podotýká, že k tomu neměl příležitost. Protože byl nepřeložený příkaz prvním úkonem v řízení a protože mu žalobce nerozuměl,

nemohl logicky namítat, že mu nerozumí. Text, na který odkazuje žalovaný, se navíc týká správního řádu a jeho deficitní úpravy přístupu k tlumočnickovi, která nerozlišuje řízení o žádosti a řízení vedené z moci úřední.

24. Skutečnost, že se žalobce s příkazem seznámil dne 29. 3. 2024 (resp. kdy mu bylo sděleno, že mu příkazem byl uložen trest spočívající v zákazu řízení motorových vozidel), není způsobilá „zhojit“ nezákonný postup žalovaného spočívající v nepřeložení příkazu – žalobce se s obsahem příkazu seznámil až po uplynutí lhůty k podání odporu.
25. K návrhu žalovaného na připojení trestního spisu žalobce dodal, že jej ponechává na uvážení soudu. Trestní spis by mohl žalobci pomoci prokázat, že se bez tlumočnicka neobejde (byl vyslechnut za pomoci tlumočnicka), žalobce má ale za to, že žalovaný jednoznačně postupoval v rozporu s čl. 6 Úmluvy. Se žalobcem se vůbec nesetkal a ani se jej nepokusil vyslechnout. Žalobce nebyl poučen o důvodu a povaze obvinění a neměl příležitost uplatnit právo na tlumočnicka. K prokázání těchto skutečností není nutné provádět důkaz trestním spisem, který vznikl až následně.
26. Žalovaný v podání ze dne 11. 12. 2024 zopakoval, že se žalobce s příkazem prokazatelně seznámil nejpozději k okamžiku doručení trestního příkazu. Nejpozději tímto okamžikem tedy začala běžet lhůta pro podání odporu. S ohledem na § 9 odst. 1 trestního řádu musel trestní soud nezávisle vyhodnotit jako předběžnou otázku, zda se obviněný (žalobce) objektivně seznámil s obsahem správního příkazu. Pokud by tomu tak nebylo, pak by totiž žalobce nejednal zaviněně ve vztahu k podstatě trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí, a nebyla by tak naplněna subjektivní stránka skutkové podstaty tohoto trestného činu. Tak tomu však nebylo. Trestní soud tedy nutně musel dospět k závěru, že se žalobce s obsahem správního příkazu prokazatelně a v kvalitě požadované mezinárodními smlouvami seznámil. Ústavnost trestního příkazu v žalobcově věci byla přitom předmětem přezkumu i před Ústavním soudem, který shledal žalobcovu ústavní stížnost zjevně neopodstatněnou (usnesení ze dne 1. 7. 2024, sp. zn. II. ÚS 392/24).
27. S ohledem na doručení posledně uvedeného podání žalovaného krátce před jednáním předal jej soud zástupci žalobce krátkou cestou při jednání a ponechal mu čas na seznámení se s jeho obsahem.

V. Jednání před soudem

28. Na jednání dne 16. 12. 2024 účastníci setrvali na svých procesních stanoviscích.
29. Žalobce k vyjádření žalovaného ze dne 11. 12. 2024 uvedl, že se primárně vyjadřuje k trestnímu příkazu. Trestní soud podle něj nemohl rozhodnout jinak, neboť se jednalo o otázku, kterou si nemůže posoudit sám. Dále žalobce zopakoval argumentaci uplatněnou v písemných podáních a předložil rozhodnutí Ministerstva dopravy (dále jen „ministerstvo“) ze dne 2. 10. 2024, č. j. MD-50800/2024-160/3, kterým bylo zrušeno rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ve věci dopravního přestupku. Toto rozhodnutí podle žalobce svědčí o tom, že je třeba trvat na tom, aby obviněný z přestupku byl vyrozuměn o právu žádat tlumočnicka.
30. Soud konstatoval základní údaje z žalobcem předloženého rozhodnutí ministerstva a ponechal čas na jeho seznámení zástupci žalovaného.
31. Žalovaný shrnul argumenty uvedené v písemných podáních. Dále konstatoval, že žalobcem předložené rozhodnutí ministerstva se netýká žalobce a týkalo se odlišené situace,

kdy obviněnému z přestupku nebylo vyhověno, přestože o tlumočníka žádal. Jedná se o skutkově nesrovnatelnou situaci. Závěrem žalovaný požádal o náhradu nákladů řízení. Žádost odůvodnil tím, že souhlasil s rozhodnutím věci bez jednání a žalobce neúčelně trvá na podané žalobě, přestože již ví, jak rozhodl Ústavní soud ve věci jeho trestního příkazu.

32. Dokazování listinami přiloženými žalobcem k žalobě soud neprováděl, neboť jsou součástí správního spisu, z něhož soud v soudním řízení správním bez dalšího vychází, a proto jím neprovádí dokazování. Soud nepovažoval za potřebné ani vyžádat si trestní spis, jak navrhl žalovaný, neboť pro rozhodnutí věci byl podstatný obsah správního spisu, z něhož ostatně vycházel i žalovaný při vydání a doručování příkazu.

VI. Posouzení žaloby soudem

33. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (žaloba byla podána dne 29. 2. 2024, tedy ve lhůtě podle § 80 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Žalobce rovněž splnil podmínku bezvýsledného vyčerpání prostředků ochrany ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s., neboť doložil, že podal krajskému úřadu návrh na vydání opatření na ochranu proti nečinnosti. Soud rozhodl na základě skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (§ 81 odst. 1 s. ř. s.).
34. Žaloba není důvodná.
35. Posouzení, zda je žalovaný nečinný v přestupkovém řízení sp. zn. MÚBNLSB-OD-4473/2023-RAPTE, v němž příkazem ze dne 27. 2. 2023 uznal žalobce vinným ze spáchání dopravního přestupku, závisí na zodpovězení otázky, zda byl odpor podaný žalobcem dne 6. 2. 2023 včasný. Mezi účastníky řízení je přitom nesporné, že příkaz ze dne 27. 2. 2023 byl žalobci doručen dne 7. 3. 2023. Žalobce však tvrdí, že v důsledku pouze českého znění příkazu nezačala vůbec běžet lhůta k podání odporu, a proto byl odpor podaný dne 6. 2. 2023 včasný. Tomuto tvrzení soud nepřisvědčil.
36. Předně soud podotýká, že žalobce ve svých podáních i při přednesu na jednání směřuje právo na tlumočníka s právem na překlad úřední písemnosti (v tomto případě příkazu vydaného správním orgánem).
37. Listina základních prav garantuje v čl. 37 odst. 4, že ten „*kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka*“ (zdůraznění doplněno). Výkladem tohoto práva se v nedávné době zabýval rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 27. 2. 2024, č. j. 8 Azs 289/2021-80, č. 4591/2024 Sb. Byť tak činil ve vztahu k tvrzenému právu na překlad soudní písemnosti ve věci, na níž nebyla aplikovatelná trestní větev čl. 6 Úmluvy, je závěr, podle kterého právo na tlumočníka, neznamená automaticky právo na překlad úřední písemnosti relevantní i pro nyní posuzovanou věc.
38. Jedná se totiž o dva různé typy situací. První je přímá ústní komunikace účastníka řízení s orgánem veřejné moci, typicky při jednání, ale eventuelně i v některých obdobných případech mimo jednání. A právě na ni podle rozšířeného senátu míří čl. 37 odst. 4 Listiny, hovoří-li o tlumočnickovi. Tyto situace naopak podle něj nelze směřovat se zajištěním překladu soudních (úředních) písemností účastníku řízení, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk a který sám nerozumí psanému českému textu natolik, aby patřičně chápal jeho obsah a dokázal na něj přiměřeně reagovat. Listina nepředepisuje, aby v takovémto typu situací účastníkovi řízení soud (resp. orgán veřejné moci) zajistil překlad svých písemností

nebo mu za tím účelem ustanovil překladatele. Listina zjevně má za to, že uvedenou potřebu si účastník musí obstarat sám.

39. Takto ostatně Listinu vyložil i Ústavní soud. Stanovisko jeho pléna ze dne 25. 10. 2005, sp. zn. Pl. ÚS-st 20/05, shledalo, že **základní právo na pomoc tlumočnicka podle čl. 37 odst. 4 Listiny nedopadá na písemný styk** se soudem. Na ně navázalo usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 10. 2005, sp. zn. IV. ÚS 422/05, do něhož se pro něj závazný právní názor pléna Ústavního soudu promítl. Tyto závěry Ústavního soudu k výkladu čl. 37 odst. 4 Listiny je pak třeba vztáhnout i na řízení před správním orgánem, nikoliv jen soudem, neboť zmíněný článek mezi typem orgánu veřejné moci nerozlišuje.
40. Lze proto učinit dílčí závěr, že čl. 37 odst. 4 Listiny negarantuje žalobci právo na písemný překlad příkazu, kterým jej správní orgán shledal vinným ze spáchání přestupku (k právu na tlumočnicka podle čl. 37 odst. 4 Listiny viz níže).
41. Dále se soud zabýval otázkou, zda je třeba odlišný závěr přijmout s ohledem na čl. 6 odst. 3 Úmluvy, jehož se žalobce dovolává a který zaručuje, že „[k]aždý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva: a) být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu; [...] e) mít bezplatnou pomoc **tlumočnicka**, jestliže nerozumí jazyku používanému před soudem nebo tímto jazykem nemluví“ (zdůraznění doplněno). Soud přitom nezpochybňuje obecné závěry judikatury Nejvyššího správního soudu (a tedy ani žalobcem na jednání zmíněného rozsudku ze dne 6. 10. 2024, č. j. 6 As 237/2023-31), podle které je třeba záruky čl. 6 Úmluvy vztáhnout i na přestupkové řízení. Žalobce však z této obecné výchozí premisy činí k nyní rozhodné právní otázce nesprávné závěry.
42. Evropský soud pro lidská práva již v rozsudku ze dne 19. 12. 1989, *Kamasinski proti Rakousku*, stížnost č. 9783/82, vyložil zmíněné ustanovení tak, že právo na bezplatnou pomoc tlumočnicka uvedené v čl. 6 odst. 3 písm. e) se vztahuje nejen na ústní výpovědi učiněné při soudním jednání, ale také na listinné materiály a přípravné řízení. Osoba „obviněná z trestného činu“, která nerozumí jazyku používanému před soudem nebo jím nemluví, má právo na bezplatnou pomoc tlumočnicka při překladu nebo tlumočení všech těch písemností nebo výpovědí v řízení zahájeném proti ní, kterým musí rozumět nebo které musí být přeloženy do jazyka soudu, aby měla prospěch ze spravedlivého procesu. Zmíněné ustanovení však **nejde tak daleko, aby vyžadovalo písemný překlad všech písemných důkazů nebo úředních dokumentů v řízení** (bod 74). A dokonce **ani absence písemného překladu rozsudku sama o sobě neznamená porušení čl. 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy** (bod 85).
43. I v případě práva garantovaného Úmluvou tak hraje roli, zda se jedná o potřebu tlumočení nebo písemného překladu.
44. Soud přitom nemá za to, že by směrnice 2010/64/EU, která garantuje právo na tlumočení a překlad v trestním řízení a která omezuje svou působnost na soudní řízení navazující po přestupkovém řízení (viz čl. 1 odst. 3: „*V členských státech, jejichž právo umožňuje uložení sankce za méně závažné přestupky jiným orgánem než soudem s příslušností v trestních věcech, přičemž tuto sankci lze napadnout u takového soudu, se tato směrnice vztahuje pouze na řízení o tomto návrhu před uvedeným soudem*“), byla v rozporu s výše citovaným čl. 6 Úmluvy nebo eliminovala jeho působnost nepřipustným způsobem. Naopak zdůvodnění evropského normotvůrce soud považuje za racionální s ohledem na specifika řízení o dopravních přestupcích (viz bod 16 odůvodnění zmíněné směrnice: „*V některých členských státech má pravomoc ukládat sankce za poměrně méně závažné přestupky jiný příslušný orgán než soud s*

příslušností v trestních věcech. Tak tomu může být například ve vztahu k dopravním přestupkům, které jsou páčány ve větší míře a které lze zjistit při dopravní kontrole. V takových případech by nebylo přiměřené požadovat, aby příslušný orgán zajišťoval veškerá práva podle této směrnice.“).

45. Žalobcem tvrzený rozpor § 16 odst. 3 správního řádu („Každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočnicků, kterého si obstará na své náklady. V řízení o žádosti si žadatel, který není občanem České republiky, obstará tlumočníka na své náklady sám, nestanoví-li zákon jinak.“) s výše citovanými částmi čl. 6 Úmluvy má podle něj vyplývat ze skutečnosti, že § 16 odst. 3 správního řádu požaduje, aby si účastník řízení hradil tlumočníka na své náklady. Tato odlišnost je však v nyní posuzované věci podružná, neboť není naplněna výchozí premisa „[k]aždý, **kdo prohlásí**, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka...“ (shodně výše citovaný čl. 37 odst. 4 Listiny). Obdobně pak i výše citovaný čl. 6 Úmluvy stanoví, že obviněný má právo na „tlumočníka, **jestliže nerozumí** jazyku používanému“. Zajištění tlumočení tedy ani podle Úmluvy není automatické, nevystane-li taková potřeba. Z těchto důvodů (tedy z důvodu absence relevantního rozporu s Úmluvou) soud ani neshledal důvod pro použití žalobcem navržené analogie s trestním řádem.
46. V této souvislosti lze připomenout také závěr č. 46 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 6. 11. 2006, který se výslovně zabývá i aplikací § 16 odst. 3 správního řádu na *blokové řízení* nebo při *vydání příkazu na místě* a z něj vyplývá, že má účastník řízení právo na tlumočníka opět pouze *pokud prohlásí, že neovládá jazyk*, ve kterém se vede řízení. Nadto pak tlumočník nemusí být k takovému řízení přizván, pokud účastník, který neovládá jazyk, ve kterém se řízení vede, rozumí postupu správního orgánu včetně jeho právních následků.
47. V případě příkazu, který není vydán na místě (jako tomu bylo v nynější věci) a který je prvním úkonem v řízení, potřeba ustanovit tlumočníka nevzniká. Nevystává zde totiž potřeba přímé ústní komunikace s účastníkem řízení. Jedná se o případy jednoduché a natolik důkazně podložené, že lze bez dalšího rozhodnout o spáchání přestupku. Spáchání přestupku je pak zachyceno v protokolu, který účastník řízení již dříve podepsal.
48. Potřeba tlumočení v nyní posuzované věci přitom nenastala ani při úkonech Policie ČR před vydáním příkazu. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce byl dne 28. 1. 2023 v 9:12 zastaven policejní hlídkou na 5. km dálnice D8 ve směru z Prahy na Ústí nad Labem, neboť bylo zjištěno a zaznamenáno, že jakožto řidič motorového nákladního vozidla předjížděl navzdory zákazu předjíždění pro nákladní automobily. Ze spisu je patrné, že žalobce s policisty komunikoval, pořídil denní výtisk z tachografu vozidla a podepsal jej. Podepsal také oznámení přestupku v kolonce „*Podpisem řidič současně stvrzuje, že poučení rozuměl*“. Z tohoto oznámení také vyplývá, že byl žalobce vyzván k orientačnímu vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem, a tomuto vyšetření alkoholu v dechu se podrobil. Z úředního záznamu policejní hlídky rovněž vyplývá, že žalobce k výzvě předložil řidičský průkaz, osvědčení o registraci nákladního automobilu, zelenou kartu a doklady, které souvisely s přepravou nákladu. Zároveň z žádného dokumentu týkajícího se popsání kontroly nevyplývalo, že by došlo k problému s komunikací nebo že by žalobce podpis odepřel. Žalobce tedy věděl, že se dopustil přestupku, a měl být proto obezřetný, pokud následně obdržel úřední písemnost, neboť mohl dovodit, že se vztahuje k přestupku, který s ním policisté řešili.
49. Ostatně žalobce v žalobě ani nenamítá, že by policistům při kontrole nerozuměl. Veškerá žalobní argumentace je vztažena k příkazu jako takovému, který měl být podle žalobce

přeložen, protože byl současně sdělením obvinění i konečným rozhodnutím. Jak již soud však uvedl výše, právo na písemný překlad příkazu vydaného správním orgánem z Listiny ani Úmluvy bez dalšího nevyplývá. Vzhledem k tomu, že se jedná o písemnost, u níž nevyvstává potřeba okamžité bezprostřední reakce (tak jako je tomu při přímém jednání mezi účastníkem a správním orgánem nebo trestním soudem) lze podle soudu po účastníku řízení požadovat, aby si potřebu překladu příkazu obstaral sám (srov. výše bod 38 a násl.). Požádal-li žalobce o překlad překladatelku společnosti, pro kterou pracoval, nese důsledky takového rozhodnutí. Je proto irelevantní, zda je pravdivé tvrzení překladatelky, že žalobci přeložila pouze část výroku týkající se pokuty, ale nikoliv zbytek příkazu.

50. Krom toho, i pokud by soud vyložil výše uvedenou právní úpravu a judikaturu extenzivně a zvažoval v souvislosti s vydáním příkazu o přestupku a jeho doručením právo *na tlumočnicka*, nemohl by přisvědčit žalobcově tvrzení, podle kterého žalovaný doručením pouze českého znění pochybil.
51. Žalobce vytýká žalovanému, že v žádné fázi řízení sám nezjišťoval, zda žalobce rozumí českému jazyku. Pomíjí však, že primární aktivitu, kterou by správní orgány upozornil na potřebu tlumočení, měl vyvinout právě on sám. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 5 Azs 52/2004-45, č. 376/2004 Sb. NSS, shrnul, že „ze zákonné dikce článku 37 Listiny, upravujícího právo toho, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, je patrné, že toto právo nemůže být prosazeno pouhou nečinností stěžovatelky, ale naopak uskutečnění tohoto práva je podmíněno jejím výslovným projevem vůle. V projednávaném případě však stěžovatelka nenaplnila požadavek na ustanovení tlumočnicka podle čl. 37 odst. 4 Listiny, neboť neprohlásila, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání“. Podle rozsudku téhož soudu ze dne 27. 1. 2004, č. j. 6 A 17/2000-54, č. 341/2004 Sb. NSS, pak platí, že „pokud účastník neprohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, a tato skutečnost nevyplývá ani z obsahu správního spisu, není tím porušeno právo účastníka řízení na tlumočnicka (čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod)“. Žalobce se tedy mylí, požaduje-li, aby žalovaný aktivně pátral, zda je u žalobce dána potřeba tlumočení.
52. Jak vyplývá z výše popsaných skutkových okolností, správní spis neposkytoval takovou indicii (natož prohlášení žalobce), na jehož základě by měl a mohl žalovaný usoudit, že by potřeba tlumočnicka byla zjevná, a že tedy v řízení sama vyplynula najevo. Takový závěr nelze činit z pouhé skutečnosti, že žalobce je cizím státním příslušníkem (srov. např. rozsudek NSS ze dne 6. 11. 2003, č. j. 7 Azs 17/2003-40, č. 519/2005 Sb. NSS). Také v této souvislosti lze pro srovnání poukázat na skutečnost, že ustanovení tlumočnicka cizinci není automatické ani v soudním řízení správním. Soud tlumočnicka ustanoví, jen pokud by účastník pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem; potřeba tlumočnicka přitom musí být zjevná a musí z řízení vyplynout sama, tedy aniž by ji soud aktivně zjišťoval (rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 5 Azs 52/2004 45, č. 376/2004 Sb. NSS).
53. Žalobcův návrh, aby v případě cizích státních příslušníků nebyl příkaz vůbec vydáván, ale bylo vždy vedeno standardní přestupkové řízení, by byl výrazným posunem právní úpravy v neprospěch cizozemských přestupců, kteří by byli zbytečně zatěžováni řízením, jehož vedení není třeba, a neodůvodněně by tak byli znevýhodněni oproti přestupcům tuzemským. Pro takové odlišné zacházení soud nenachází racionální opodstatnění, a proto je třeba takový výklad odmítnout.

54. Nelze rovněž přehlédnout, že se žalobce na žalovaného s žádostí o překlad či přetlumočení příkazu po jeho doručení vůbec neobrátil, a dokonce podle příkazu (přinejmenším částečně) konal, neboť pokutu včas a v plné výši uhradil.
55. Již na základě výše uvedeného má soud za nepochybné, že nelze přisvědčit tvrzení žalobce, podle kterého bylo doručení pouze českého znění příkazu porušeno jeho právo na spravedlivý proces. Pro úplnost lze však také doplnit, že s ohledem na trestní řízení ve věci maření výkonu úředního rozhodnutí, které bylo zakončeno trestním příkazem Okresního soudu v Olomouci ze dne 15. 5. 2023, si žalobce mohl a měl být přinejmenším ke dni vydání trestního příkazu vědom obsahu předcházejícího příkazu žalovaného. Ani tehdy se však na žalovaného neobrátil a nepodal odpor spolu s žádostí o prominutí zmeškání úkonu ve smyslu § 41 odst. 2 správního řádu. Tím soud nijak nepředjímá výsledek takové případné žádosti, ani posouzení včasnosti odporu, pouze tím dokládá, že žalobce zůstal po dobu více než půl roku zcela pasivní a nestřežil si svá práva řádně a včas. Odpor podaný až dne 6. 12. 2023 byl tedy již jednoznačně opožděný.
56. Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem neměl odpor podaný dne 6. 12. 2023 za následek zrušení příkazu ze dne 27. 2. 2023 a pokračování přestupkového řízení. Vzhledem k tomu, že přestupkové řízení sp. zn. MÚBNLSB-OD-4473/2023-RAPTE bylo pravomocně ukončeno (příkaz nabyl právní moci dne 16. 3. 2023), nemohl být žalovaný nečinný.

VII. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

57. S ohledem na shora uvedené soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl podle § 81 odst. 3 s. ř. s.
58. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, který byl ve věci úspěšný, soud náhradu nákladů nepřiznal, protože mu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Žádosti žalovaného o přiznání náhrady nákladů soud nevyhověl, neboť by žalovaný měl být s ohledem na své personální kapacity (vyplývající mimo jiné i z velikosti příslušné obce) schopen hájit svůj postup ve správním řízení vlastními zaměstnanci. Nejednalo se přitom o zvláště složitou právní otázku. Z těchto důvodů nelze považovat náklady na zastoupení advokátem za účelně vynaložený náklad.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 16. prosince 2024

JUDr. Věra Šimůnková
předsedkyně senátu

v. z. Mgr. Věra Pazderová, LL.M., M.A., v. r.

pověřená členka senátu

(písemné vyhotovení rozsudku podepsáno dne 16. 1. 2025 členkou senátu podle § 158 odst. 1 věty druhé občanského soudního řádu ve spojení s § 64 s. ř. s. z důvodu zániku funkce soudkyně JUDr. Věry Šimůnkové ke dni 31. 12. 2024)